

Opnieuw een vangst van *Tarsostenus carus* (Coleoptera: Cleridae) in België

Willy Troukens

Samenvatting. Op 23 mei 2017 werd opnieuw een exemplaar gevangen van *Tarsostenus carus* (Newman, 1840) te Hamme (Oost-Vlaanderen) door René Pletinck. Dit is de tweede vangst in België van dit Australisch mierkevertje.

Abstract. On the 23th of May 2017 another specimen of *Tarsostenus carus* (Newman, 1840) was caught in Hamme (Oost-Vlaanderen) by René Pletinck. This is the second capture in Belgium of this little Australian Cleridae.

Résumé. Le 23 mai 2017 un autre exemplaire de *Tarsostenus carus* (Newman, 1840) à été capturé à Hamme (Oost-Vlaanderen) par René Pletinck. C'est la deuxième capture en Belgique de ce petit cléride australien.

Key words: *Tarsostenus carus* – Cleridae – faunistics – Belgium – second record.

Troukens W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht. willy.troukens@skynet.be

Tijdens de zonnige namiddag van 23.v.2017 ving René Pletinck te Hamme Sint-Anna (OV) voor de 2de keer een exemplaar van *Tarsostenus carus* (Newman, 1840) (fig. 1). Dit kevertje kwam vanuit de kruipkelder van de woning in de veranda gekropen. René Pletinck had op 16.vi.2006 in zijn tuin ook al een eerste exemplaar gevangen. Dit was tegelijk de eerste vangst in België (Troukens 2011).

Figuur 1. *Tarsostenus carus* (Newman, 1840). Hamme (OV), 23.v.2017, leg. René Pletinck, in coll. Hugo Raemdonck. © Camille Locatelli.

Het is moeilijk te geloven dat het hier opnieuw om een adventief zou gaan. Waarschijnlijk heeft er zich in deze omgeving sinds 2006 een kleine populatie ontwikkeld. Mogelijke broedplaatsen in de buurt zijn zeker voorhanden: een aantal oude bomen en houtrestanten van een vroegere zagerij. René Pletinck meent dat het beestje zich ook in zijn kruipkelder kan ontwikkeld hebben. Aldaar lag tot in de zomer oud

meubelhout opgeslagen dat aangetast was door klopperen (Anobiidae).

T. carus is van oorsprong een exoot uit Australië, Tasmanië, Nieuw-Caledonië en Sumatra. Hij staat bekend als een actieve vijand van xylofage insecten. Door de uitvoer van Australisch en Tasmaans timmerhout bereikte hij in de vorige eeuw Europa, Californië en Zuid-Afrika. Vanaf 1933 geraakte hij ingeburgerd in Engeland. In 1983 dook hij op in Frankrijk en in 2009 was hij al aanwezig in 28 departementen (Chapelin-Viscardi 2010). Elders in Europa is *T. carus* tot nu toe alleen occasioneel aangetroffen. In Midden-Italië werd op 28.vi.1999 1 ♀ gevangen in Osimo (provincie Ancona) (Zappi 2014). Er is ook een vangst bekend van Noord-Oost-Spanje. Viñolas *et al.* (2012) verzamelden een exemplaar in het natuurpark l'Albera (provincie Girona, Catalonië). Ook bij onze oosterburen is *T. carus* onlangs gevonden. Pankow (2014) meldt een eenmalige vangst op 16.vii.2014 te Dogem, nabij de Zwitserse grens.

Dit Australisch mierkevertje leeft zowel op loof- als op naaldhout en het is ook te vinden in houtproducten die aangetast zijn door boorkevers (Bostrichidae) en schorskevers (Scolytinae). Het blijft erg boeiend om de expansie van dit kevertje te blijven volgen. Elke nieuwe vondst mag gemeld worden aan de auteur van dit artikel.

Dankwoord

Dit artikel kwam tot stand dankzij de bereidwillige medewerking van René Pletinck (Hamme, OV), Alain Drumont (KBIN, Brussel) en Hugo Raemdonck (Jette). Voor de bijzonder geslaagde foto konden wij een beroep doen op Camille Locatelli (KBIN, Brussel) waarvoor onze hartelijke dank!

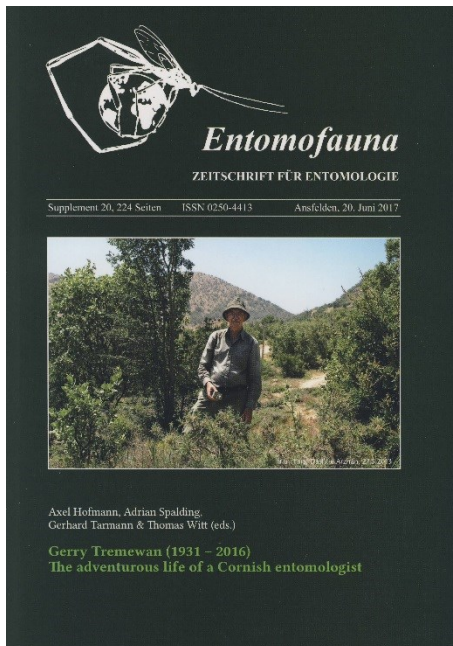
Bibliografie

- Chapelin-Viscardi J.-D. 2010. Compléments sur la répartition de *Paratillus carus* (Newman, 1840) (Col. Cleridae). — *Bulletin de la Société entomologique de France* **115**(2): 165–166.
- Pankow W. 2014. Erster Nachweis von *Tarsostenus carus* (Newman, 1840) in Deutschland (Col., Cleridae, Tarsosteninae). — *Mitteilungen des Entomologischen Vereins Stuttgart* **49**: 65–66.
- Troukens W. 2011. Een nieuwkomer voor de Belgische keverfauna: het Australisch mierkevertje, *Paratillus carus* (Coleoptera: Cleridae). — *Phegea* **39**(4): 152–155.
- Viñolas A., Soler J. & Muñoz-Batet J. 2012. Nuevos registros y nuevas localizaciones de coleópteros para la Península Ibérica y en especial del Paratge Natural de l'Albera, Girona (Coleoptera). — *Elytron* **25**: 3–63.

Boekbespreking

Hofmann A., Spalding A., Tarmann G. & Witt Th. (Eds): *Gerry Tremewan (1931–2016) The adventurous life of a Cornish entomologist*.

15,5 × 22 cm, 224 p, 128 foto's waarvan de meeste in kleur, *Entomofauna, Zeitschrift für Entomologie*, Supplement 20, paperback, 2017, 44,- EUR [ISSN 0250-4413].

Al wie in Zygaenidae geïnteresseerd is, kent de naam Gerry Tremewan, al was het maar van zijn bekende “*A Systematic Catalogue of the Genus Zygaena Fabricius*”, die hij samen met H. Reiss samenstelde in 1967 om enige orde scheppen in de wirwar van namen in dit genus waarvan de soorten uitzonderlijk variabel zijn. Vele museumcollecties zijn aan de hand van die catalogus ingedeeld. Het onlangs verschenen monumentale werk over het genus *Zygaena*, een project dat hij samen met A. Hofmann ondernam, heeft hij jammer genoeg niet in gedrukte vorm mogen meemaken (zie boekbespreking in *Phegea* 45(4): 119–120).

In de huidige publicatie trachten verschillende auteurs, waaronder ook hijzelf, een beeld op te hangen van deze enthousiaste entomoloog die haast zijn hele leven wijdde aan de studie van het genus *Zygaena*. Het begint met een kort voorwoord van zijn zoon Malcolm, gevolgd door een proloog samengesteld door de vier editors. Hieruit blijkt dat Walter Gerald Tremewan, zoals hij voluit heet, zelf van plan was om een autobiografie te schrijven, maar dat dit er door het vele werk aan het driedelige project “*The Natural History of Burnet Moths*” en aan de studie van de Mendeliaanse genetica van het genus *Zygaena*, nooit van is gekomen, behalve wat losse notities. In zijn latere jaren werd Gerry trouwens ernstig ziek, wat hem bovendien deed terug grijpen naar zijn klassieke gitaar, die hem nog enig soelaas bracht. Hij klaagde echter nooit hoewel hij nog zoveel wou doen en antwoordde steeds met: “Ah, well, you can’t do everything!”

Emmanuelle Briolat opent het rijtje “memoires” met een terugblik op haar PhD studie over waarschuwingkleuren bij Lepidoptera die haar recht naar het huis van Gerry leidde. Roger L. H. Dennis schetst Gerry als een uitmuntend wetenschapper en een loyale vriend, die naast zijn eigen wetenschappelijk werk niet minder dan 50 jaar editor was van het welbekende Britse entomologische tijdschrift *Entomologist’s Gazette*. Eric Drouet vertelt hoe Gerry hem inleidde in de wereld van Zygaenidae bij zijn eerste bezoek aan het Natural History Museum in 1982. Konstantin A. Efetov vermeldt niet minder dan 550 brieven die hij met Gerry uitwisselde en waarvan hij er enkele integraal laat afdrukken.

Axel Hofmann beschrijft zijn eerste veldwerk met Gerry en G. Reiss in Tunesië. Marc Nicolle beschrijft zijn eerste ontmoeting met Gerry in het huis van Louis Faillie en zijn eerste excursie met hem in Zuid-Frankrijk en Sardinië. Klaus Sattler schrijft over de herontdekking van *Zygaena freudei* op de type-lokaliteit in Spanje. Adrian Spalding heeft het over de vele etentjes, recepties en dinners die hij samen met Gerry meemaakte. Gerhard Tarmann schrijft zeer uitgebreid over verschillende excursies en expedities die hij samen met Gerry en soms nog andere mensen organiseert in verschillende landen in Europa, maar ook in Marokko en Turkije. John R. G. Turner vertelt over de hulp die hij van Gerry ondervond bij het uitkweken van *Zygaena*-rupsen. Zoya Yefremova haalt enkele herinneringen op over wederzijdse ontmoetingen in Londen en Ulyanovsk.

De verzameling Zygaenidae van G. Tremewan is nu opgeslagen in het Staatliches Museum für Naturkunde, Stuttgart (SMNS). Hossein Rajaei beschrijft hoe de verhuis is verlopen en legt uit waarom deze belangrijke verzameling (34.863 exemplaren, hoofdzakelijk uit het genus *Zygaena*) apart wordt bewaard en niet geïntegreerd in de bestaande collecties. In het totaal bevat deze verzameling 19 holotypes en 744 paratypes. Tevens worden het herbarium en de hele correspondentie (ca. 5000 brieven) in het museum bewaard.

Dan volgt een uitgebreide autobiografie van Gerry zelf, doorspekt met vele anekdotes uit zijn jeugd, vanaf zijn studententijd tot en met de vele reizen in allerlei delen van de wereld waar *Zygaena*-soorten voorkomen.

Het boek eindigt met 5 appendices: een volledige bibliografie met maar liefst 220 referenties en zonder de talrijke boekbesprekingen, een lijst in systematische volgorde van de taxa beschreven door Gerry, een gelijkaardige lijst maar dan in chronologische volgorde, een lijst van de patroniemen en een curriculum vitae.

Deze hele publicatie is dus een aaneenschakeling van losse fragmenten over het boeiende leven van één man, een leven dat voornamelijk gewijd was aan slechts één genus, *Zygaena*, maar waarvan de resultaten heel wat oplossingen hebben kunnen bieden bij de talrijke vragen die erover bestonden. Het boek is rijk geïllustreerd met kleurenfoto's van *Zygaena*-exemplaren maar vooral van Gerry zelf, meestal in gezelschap van zijn talrijke vrienden waarmee hij door de natuur trok.

Willy De Prins